

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši, „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Po deželnih zborih.

IV.

V poročilu o načrtu zakona, da se prenarede nekatera določila zakonov z dne 19. decembra 1874 in z dne 26. oktobra 1875. pravi, se mej drugim, da šolske občine neso kos svoje naloge, ker stroški ljudskega šolstva neprestano naraščajo, kar je tem naravneje, ker se dandanes nepenjajo skrajne sile, ustanoviti kolikor možno veliko učilnic.

L. 1874. bilo je razmerje šolski doklad v Ljubljani in v Kranjski še jednako. Ljubljana je pobirala 10 % šolsko priklado, dežela plačevala je v isti namen normalno-šolskemu zakladu 12 % in sicer povsod od takozvanega „ordinarija“. Za onega časa bilo je Ljubljansko mesto do danes v srečnem položaju, da mu ni trebalo zvišati šolske priklade. Za deželo pa je v zadnjih letih poskočila šolska priklada na 18 %, v kljub temu, da so se direktnemu davku uračunile tudi vse izredne državne priklade. A še to ni dovolj, treba bode letos šolsko priklado zopet zvišati na 20 % in bodoče leto celo na 21 %.

Po povedanem je izvestno, da Ljubljana sama za se ne potrebuje nikakega povišanja šolske priklade, da bi jej zadostovala dosedanja 10 % priklada. Obsojena je na plačilo samo zaradi tega, da ostala dežela duška dobi in to je nekaka čudna poteza, skoro bi rekli komunistična, v tej stvari, ko se s strogo pravnega stališča opravičiti ne da.

Še bolj markanten in za naše avstrijske razmere jako karakterističen pa je razlog, ki se navaja za ta zakon z ozirom na južno železnico. „Znano je namreč“, pravi poročilo, „da je državna postava z 8. maja 1869 posameznim deželam, skoz katere drže železnice, odkazala 60 % njih pridobinskega in dohodninskega davka kot davčni objekt za deželne priklade, v razmerji daljave dotičnih železničnih prog. Besede tega zakona so popolnem jasne, in jasno se razvidi iz njih namen postavodavca, kateri je deželam, a ne posameznim krajem, hotel preskrbeti nov vir dohodkov. Ali kake posledice ima izjema Ljubljanskega mesta gledé normalno-šolskega zaklada za davčne dolžnosti južne železnice? Za Kranjsko znaša njena pridobnina in dohodkarina leta 1884 v okrogli svoti 98 500 gld.,

od tega zneska imela bi plačati vse deželne priklade, tedaj tudi priklado za normalno-šolski zaklad. Ali ker je davek tega železničnega podjetja za Kranjsko slučajno predpisan v Ljubljani, odteguje se južna železnica troškom deželnega šolstva, dasi prereže vso deželo in dasi se njeno osobje za svoje otroke povsod poslužuje dotičnih deželnih šol — in mesto da bi južna železnica plačevala priklado za normalno-šolski zaklad, plačuje le mnogo nižjo priklado Ljubljanskemu mestu. Ako se oziramo ne tekoče leto 1884, imela bi južna železnica šolske priklade plačati okroglo 17.700 gld., mesto tega pa le v mestni šolski zaklad plačuje 4928 gld. Dežela tedaj ima leto za letom vsled izjeme Ljubljanskega mesta le pri južni železnici dejanske izgube 12- do 14000 gld., do katerih ima čisto jasno postavno pravico. Istina je, da se deželni zbor leta 1874, ko se je Ljubljanskemu mestu i nadalje pustila njegova izjema, ni oziral na to važno vprašanje. A tedaj je bila južna železnica še davka prosta, in le tako se je moglo pripetiti, da se je prezrla ta pomenljiva okolnost. P. č. je potem deželni zbor v svoji seji 3. oktobra 1882 sklenil poseben načrt postave, zadevajoč doneske južne železnice k normalno-šolskemu zakladu, ali ta načrt ni zadobil Najvišjega potrjenja, in to le zaradi postavne izjeme Ljubljanskega mesta. Finančni odsek se je sploh prepričal, da ni drugega sredstva, zaprečiti tako občutljivo izgubo pri južni železnici, nego da se odpravi Ljubljanskega mesta eksempcija nasproti normalno-šolskemu zakladu.

Torej, da se pritegne k davčni dolžnosti južna železnica, mora se naložiti globa, drugače tega povišanja šolske priklade ne moremo imenovati, mestu Ljubljanskemu. Nekrivi mora s krivcem vred trpeti.

Res je, da bode to povišanje šolske priklade na dobro hodilo vsej deželi, katera bode odslej za 5 % na boljšem. A kakor živo želimo vsem sodeželanom najboljšo gnotno stanje, tako smo tudi trdno prepričani, da ne morejo zahtevati, da se preveč obremeni glavno mesto. In to se je v tem slučaju zgodilo.

Z novim zakonom naložilo se je Ljubljani novih 10 % direktnega davka z vsemi izrednimi državnimi prikladami in to ima za glavno mesto jako

občutne posledice, zlasti pa za male davkoplačevalce, ki nimajo svoje lastne hiše. Hišnih posestnikov ta novost ne bode toliko prizadela, ker bodo novo naklado naložili raznim strankam „pro rata parte“, in slednje bodo primorane plačevati razen 10 % nové doklade povišano najemnino, in tako bode prišlo, da bode lex Šuklje posamičnega malega uradnika stala 20, 30 in še več goldinarjev na leto.

Pri tem je pa še pomisliti, da bodo vsled povišane najemnine, hišni posestniki plačevali več davka in priklad od svojih poslopij in da bode vkupe iznašalo veliko vsoto, katere dan danes nihče preračunati ne more.

Ne bomo ugovarjali, da se je jednako godilo po drugih glavnih mestih, pritrdili smo že, da bode to sodeželanom na korist, a preverjeni smo, da se je vendar predaleč poseglo, kajti pomisliti treba, da je Ljubljano itak že zadelo breme zemljiščne odveze deželi na dobro, da jej je torej naloženo v tem slučaju vnovič tako plačilo.

Ko bi torej tudi priznavali načelo, da mora Ljubljana v vsem biti solidarna z deželo, ko bi tudi vsprejeli dogmo, da mora glavno mesto samo zaradi tega, da se pride južni železnici do živega, dobiti svojo pokoro, ko bi „osito sed non concessio“ v vsem tem videli pravni temelj, bi se vendar še osmelili do opazke, da tudi v najskrajnejem slučaju nikakor ne gre, da se na račun Ljubljane zmanjšujejo davčne dolžnosti dežele — ampak urediti se je moralo tako, da dežela ostane pri dosedanjem plačilu. Celó prebivalci na deželi bi morali odobravati ta način!

Ker smo mi itak že preobširno pečali se s tem predmetom, ki bode gotovo še prišel na razgovor, nam preostaje le še malo prostora za deželnega zbora ostalo delovanje. Stori se je več za našo deželo važnih ukrepov. Omeniti je v prvi vrsti zakona proti žganjepitju, sklepa gledé dolenske železnice in zakona, vsled katerega bi nadzorstvo nad kranjsko hranilnico pripadalo deželnemu zboru, oziroma deželnemu odboru. Žal, da s slednjim zakonom ne bomo prodrli, ker se nam je od vladne strani že naprej vsako upanje uničilo.

Ker o vseh ukrepih in obravnava itak posebe poročamo pod rubriko „Deželni zbor kranjski“, bomo le še nekoliko besed menjali z Lajbaherico,

LISTEK.

Novo vseučilišče na Dunaji.

Slovenski rojaki, ki so v polupreteklem času bili dijaki na vseučilišču Dunajskem, gotovo se še katerikrat spomnijo temnic tik jezuitske cerkve, ki so bile središče njihovega „dijaškemu življenju“. Tja se je hodilo znancev iskat, tja denarja čakati, tam so se opravljale akademijske formalnosti, tam so bili izpiti pri zaprtih in odprtih durih. V tistih temnicah pa se je tudi prodavala znanost, zavoljo katere smo prihajali na slavno vseučilišče; širna znanostna obzorja bila so tu potlačena v ozke dupline, večno mlade vednosti naj bi nas navduševale sredi starih dimnikov — kajti drugoga opisa ne zaslužijo okajene sobe in sobice na starem vseučilišču, katero je že bilo na takem kraju, tako ustvarjeno in tolikanj staro, da je res nekoliko svojega zdravja ali življenja moral žrtvovati za znanost mladenič, ki je redovito poslušal učitelje v tem poslopju. In to je bil jeden poglavitnejših razlogov, da nekateri dijak ni z dejanjem pripoznaval staremu vseučil-

lišču tiste veljave, katero bi za njega najprvo imeti moralo. Nikdar ni sonce posijalo v tiste mračne in mrzle prostore, in le gorka, mlada kri, ki nam je bila pod tisto streho, mogla nas je odreševati neznosne dolgočasnosti. In ker si želimo nazaj te mlade svoje nekdanje krvi, zato se tudi z veseljem spominamo vseučiliških temnic, kjer kipela je naša mladost s svojimi zmotami in dobrotami!

Druge prostore pa je Modricam in njih Dunajskim učencem presviti naš vladar odprl v 11. dan t. m. prostore, zložne, svetle, sijajne.

Ob „Ringu“ stoji, dviga se ta dom, novo vseučiliško poslopje. Po vsem svojem pripada k „novemu Dunaju“, in če se to reče, to ni kar bodi! Novi muzeji, nov parlament, novo dvorno gledališče, mestna palača, votivna cerkev in poleg njih privatna poslopja, vzgrajena v istem slogu in z istim okusom, kakor rečena državna poslopja — to je „novi Dunaj“, ki Avstrija in zlasti Dunajčana ne dela malo ponosnega. V „novem Dunaju“ je iskati tudi novega vseučilišča, dobodemo je torej že zato veličastno in obilju sorodno. Blizu 6000 štirjaških sežnjev jemlje prostora in s treh strani gleda na velike krasne trge, z jedne strani na prostor pred

divno votivno cerkvijo, z druge na vrtno nasade pred mestno palačo, a tretja stran, poglavitna vodi na „Ring“.

To ospredje hipoma objame dušo gledalca, tak utis napravi. Na vsakem konci stoji preprijazno zložen paviljon, v sredi, nekoliko nazaj potisnen pa je glavni uhod s trojnimi mrežastimi durmi. Pod slemenom, plastično okrašenim, blestijo zlate črke: „Universitas litterarum Vindobonensis“. V timpanu upodobljeno je rojstvo Atene v pričo devetero Muz. Ne dajo se naštet in spisati vse podrobnosti, ki tako dobro zamišljene in okusno izvršene na čelu novega vseučilišča predočujejo to, kar najlepšega ima stara in nova monumentalna arhitektura Dunajska. Kakor na muzejih in na novem parlamentu postavljeni so tudi tukaj na balustradi v globeli in v podnožji kipi, predočujoči glavne pečetelje in zastopnike vseučiliških nauk. Po glavnem ospredji stojijo modroslovci in pravoslovci. Od Platona do Kanta, od Aristotela do Leibniza, od Spinoze do Grimma, vsi znameniti modrijani so ti razvrščeni. Cerkveni očetje, teologi Mozes, Peter in Pavel itd. zastopajo bogoslovje, jeden dogmatiko, drugi apologetiko, dva moralo in apologetiko, druga

ki je o sklepu deželnega zbora kranjskega pisala posebno ditirambično, a pri tem udrihala po „radikalcih“, katerim neki nobena stvar ni prav. Povedati jej namreč moramo, da mi „grozoviti radikali“ ne moremo za to, ako nam vsak korak ni po godu, kajti mi nismo vajeni, da bi se prelevili vsaki dan ter načela, za katera smo se borili skozi leta in leta, ki so jedino prava, vrgli pod klop, samo zaradi tega, da bi se komu prikupili. Treba torej drugih in drugačnih korakov, potem bomo splošno svoje rodoljubno dolžnost rekli ne samo jedno, ampak več spravljivih besed.

A malo, jako malo je upanja, da bi kdaj do tega prišlo. Strast in osetljivost odstranili sti vsako mirno mišljenje, in niti deželna zbornica vas ne zadržuje, da bi ne metali kamenja na „radikalce“, kateri pri vsem svojem „radikalizmu“ v tem ne vidijo niti dostojnosti, niti znamenja spravljivosti.

V spomin J. S. Skrejšovskemu.

Na Dunaji, 21. oktobra.

—o.— Sinoč je „klub avstrijskih narodnosti na Dunaji“ slovesno praznoval spomin Jana Skrejšovskega. Sam slavnostni Skrejšovský je ustvaril ta klub, vodil ga s posebno ljubeznijo do svoje smrti, v njem in po njem je širil svoje misli. Skoraj bi dejal, da je s tem klubom hotel vzgojiti nekako „Anti-Concordijo“, društvo torej, ki bi bilo tako dobro osnovano, kakor je nemško-židovsko „Concordia“, katerega baš nasprotno dosegalo, pobijalo bi v javnem in družabnem življenji nemško-židovski centralizem in kapitalizem, ucepjalo bi razum in ljubezen do enakopravnosti avstrijskih narodov, mrzno do krivičnega kapitala in skušalo bi končno na podlagi taci nazorov osnovati čvrsto avstrijsko-slovansko stranko s središčem na Dunaji, na katero bi se morali ozirati in opirati tudi vladai, merodajni krogi. To agitacijsko in organizatorsko misel je Skrejšovský ukresal v „klubu avstrijskih narodnosti na Dunaji“ in sigurno bi jo bil do plamena pripravil, da ga ni bila vlani nemila smrt nam pobrala.

Temu svojemu možu je torej najprvo hotel sinoč spomin častiti rečeni narodnostni klub. A klub, ki šteje večidel same Slované in le malo Nemcev, sam predobro ve, kdo je Skrejšovský bil avstrijskim Slovanom, zato so slavnostni govorniki sinoči jedrnatost razlagali ves obširni pomen Skrejšovskega življenja iz delovanja in neso se samo na to ozirali, kar je prevred umiršč mož bil klubu kot njega začetnik, predsednik in voditelj. Sedanjí predsednik kluba, g. dr. Moser, častit česki patrijot, omenjal je v svojem ogovoru s krepkimi besedami zaslug Skrejšovskega, češ on je bil reformator českega časopisja, elementarna, vulkanska in demonska, Nemcem sovražna sila, mož s svetimi slovanskimi mislimi in poln požrtvovanja, poln možkih činov, spoštovan in ljubljen voditelj svojih, občudovan od svojih nasprotnikov, boječih se njegovega peresa, — ker pa so se mu za življenja njegovega z mnoge strani devali na glavo trnovi venci, zasluži pač po smrti venec laurov. Daljši, a zavoljo tega nič manj krepak bil je slavnostni govor gosp. dra. Kozarisczuka, rojenega Rusa in ta čas upravnega svetnika: Skrejšovský bil je velezaslužen mož za svoj česki narod

in za vse druge avstrijske Slované, bil je velik rodoljub, nedosežna publicist in razborit politik. Vsaka žilica njegovega srca vezala ga je z njegovim narodom, zanj je žrtvoval svojega duha, svoje gmotno stanje, bojeval se je za njegove pravice kakor lev je planil na sovražnika, ki je narodu njegovemu pravice kratiti hotel. Zgovornosti je imel, kakor le malokdo še drugi, hitro je zapazil zanjko in nikdar se ni dal oplahiti, tudi ne v pasiviteti. Kaj bi bila česka pasivneta brez njega, kam bi se bila zakopala? Začel je izdajati v Pragi „Politik-o“, v njej je zavračal nasprotnike, v njej je Čehi seznanjal z južnoslovanskimi narodi. Jeli so se merodajni krogi pogajali s českimi Slovani, a uveti neso bili zanje dobri. Treba ja bilo torej ostati v stari politiki. Vender pa je Skrejšovský uvidel, koliko kvare more priti vsem avstrijskim Slovanom iz pasivne česke politike in zato je jel nagovarjati voditelje česke, naj se povrnejo v državni zbor. To ga je pa sprlo z nekaterimi českimi prvaki, v navzlic svoji gmotni škodi ni nehal govoriti za ustop v državni zbor. Čehi so stopili zopet v politiko. Skrejšovský pride na Dunaj, in založi tukaj „Parlamentär-ja in Tribune“. Koliko je moral tu premagati težav, kakšne nasprotnike je moral odstraniti, predno je mogel začeti uplivati na kroge, v katerih se godijo usode avstrijskih Slovanov! Predno je razmere nekoliko učistil, predno je zmote pregnal, ki so jih nemški liberalci bili zatrosili v javno mnenje, v višje kroge! In vender so celo Nemci, ki poprej nikdar neso čitali nobenega slovanskega ali v slovanskem duhu pisanega časopisa, pozneje radi iskali izbornu uredovano „Tribüne“ ter celo uveriti se dali po njej o pravem stanju stvari. Vse je Skrejšovský storil, dal ni samo svojih dušnih moči nego tudi gmotne sile za svoje Slované. Za vse Slované! kajti kolikokrat je moral opominati, da se Čehi in Poljaki ne smejo poganjati samo zase in pustiti, da bi drugi manjši narodi slovanski v Avstriji izgubljeni bili! Ne dajte se premotiti s tem, kar se danes ali jutri dá ali popusti vam Čehom in Poljakom, nego glejte, da isto dobodo tudi Slovenci, Rusini in drugi, drugače vaši vspehi ne bodo stanoviti, drugače bodo zatrti manjši slovanski narodi, a potem pride tudi vrsta na Vas! Tako je govoril in svetoval Skrejšovský, dvignivši se na trdo, čisto slovansko stališče, na stališče slovanske vzajemnosti. Slovanom v Avstriji naj se da toliko oblasti v roke, kolikor jim je gre po številu, po močeh, po državnih žrtvah. Zato bodimo slovanski centralisti, da dobodemo samosvojo upravo! Vender pa Skrejšovský v svojih listih ni delal le za slovansko politiko, tudi socialne in narodno-gospodarske poplave je prožil in pripravil. „Židovsko vprašanje“ je v Avstriji tudi po njem postalo to, kar je; neprenehoma je dokazoval, da to vprašanje ni versko, nego narodno-gospodarsko, in da se torej tudi rešiti mora s tega stališča. Do politične enakopravnosti narodov mora biti sami Avstriji. Odgovoril je Skrejšovský, ko je „Neue freie Presse“ lapidarno izjavila: „Avstrija nemška ali pa je ne bo“, — takole: „Avstrija tolerantna in narodom prijazna, ali pa je ne bo!“ Nemce je Skrejšovský oplahil in jim prekrizal mnogo pot. Bati so se ga jeli, smrt jih pa je re-

šila, a tedaj so očitno pripoznali to nasprotniki sami, da je Skrejšovský bil velik mož, genij. Kdor ga je čul govorečega, hipoma je bil ves njegov. Tudi sicer je bil svojim rojakom velik dobrotnik. „Klub avstrijskih narodnosti na Dunaji“ je osnoval, da je tu razodeval na shodih svojo politiko, svetil in pot pripravil glavnim slovansko-političnim nazorom in narodno-gospodarskim reformam. Vsakemu razumnemu Slovanu v Avstriji je znana delavnost, blagovita delavnost Skrejšovskega, tega znamenitega politika in publicista. Vse drugo stališče je kot svojo politično oporoko ostavil nam, nego je bilo tisto, na katero je bil stopil pred štirimi leti. Učil je naše nasprotnike spoštovati slovanske narodne želje in zahteve ter ozirati se ná-nje. Slovansko stvar v Avstriji je Skrejšovský storil pristopno dvoru in kabinetu. (Koniec prih.)

Deželni zbor kranjski.

(XII. seja v 10. dan oktobra.)

Začetkom seje vpraša g. deželni glavar grof Thurn poslanca barona Apfaltrerna, kaj je hotel reči z včerajšnjimi besedami „Es schwebt etwas in der Luft“, „die Sache stimmt nicht“, je li hotel napadati deželni odbor, ali njega, in sploh kaj je hotel reči.

Baron Apfaltrern pravi, da ga skrbi, ker ni stvar pri deželnih uradih v redu, da se pripravlja katastrofa, katera bode deželi v nečast (Smeš). Baron Apfaltrern deklamuje: Ne smijajte se! in trdi, da njegov napad gre sicer direktno le na deželno knjigovodstvo, a tudi deželni odbor je kriv, da se računni ne sestavljajo razumljivo, tedaj je bilo njegovo karanje deželnega odbora popolnoma opravičeno. Kar se tiče osebe g. deželnega glavarja, bi se njegova oseba pri neredih gotovo v najzadnji instanci vzela v poštev, a on (Apfaltrern), da je dobro mislil za g. deželnega glavarja, kajti, ko bi prišlo pri deželnih uradih do nerednosti, bila bi gospodu deželnemu glavarju grofu Thurnu gotovo neljuba deželna ukaznišba na njegovo graščino v Radovljici! (glasno oporekanje narodnih poslancev. Dr. Vošnjak kliče: K redu!)

Poslanec Detela odgovarja Apfaltrern-u, odločno odbija napade na deželni odbor, ki ni prenaradil oblike računov, ki je taka, kakor prejšnja leta, ko je nemška večina vladala, Apfaltrern-u pa ni prišlo na um takrat napadati. Tedaj se je enkrat odločno odbija neutemeljene napade barona Apfaltrerna in izjavlja, da prevzame vso odgovornost za redno poslovanje deželnega odbora. (Dobro! Dobro!)

Poslanec Svete c poroča v imenu gospodarskega odseka o agrarnih razmerah na Kranjskem in sicer o žganjepitji. Ko je poročevalec obširno utemeljil predloge gospodarskega odseka, navetuje:

1. Načrt zakona, s katerim se prepoveduje točiti špirit za pijačo, odstopi se deželnemu odboru z nalogom, da ga vsestransko preudari, poižve mnenje c. k. vlade in potem v prihodnjem zasedanji svoje nasvete stavi, eventualno da v prihodnjem zasedanji predloži deželnemu zboru zakon, po katerem se za vso Kranjsko prepove ob nedeljah in praznikih žganje točiti.

dva vedo sv. pisma, cerkvenega prava in cerkvenega slovstva. Pravniko vodi Solon, za njim kažejo se Justinijan, Papinijan, Gracijan in drugi. Zdravilstvo nastopi s H pokratom in Gelonom, tudi tukaj ne manjka nobenega slovečega medicince iz starejše dobe. Pravoslavcev, zgodovinarjev, zemljepiscev, matematikov, kemikov in drugih „akademikov“, ki so tu upodobljeni in razpostavljeni, je preveč, da bi jih imenovali vse. Kolikor jih je bilo od Herodota pa do Humboldta, od Galileija pa do Gausa, od Ptolemeja do Keplerja, od Empedokleja do Ritterja, Niebuhrja, Bercellija itd. — lepa in častita ta družba je tudi za oko zbrana na novem znanostnem domu.

Sedaj pa stopi, mili čitatelj, pri glavnem uhodu in že v vestibulu bodeš uverjen, da je to vzgradbo vodila roka genijalnega arhitekta. Prevred zamrši Henrik pl. Ferstel, vzgraditelj votivne cerkve in cele vrste drugih krasnih stavb na Dunaji in drugodi, bil je poet mej arhitekti, on je umel mešati „utile dulci“. In umetelniško lepoto treba je družiti s prikladnostjo ter zložitostjo v prvi vrsti pri učilnice, zlasti velike šole poslopji. Modérno vseučilišče obsega vse in odprto mora biti od vseh strani, poslopje velike šole mora biti lepo poslopje, palača, mora

biti šola, knjižnica, kemiška tvornica, bolnica, atelier, observatorij — vse ob jeznem in morebiti še kaj drugega. Velik in učen duh mora torej biti tisti, ki vse to tako dene pod jedno streho, da ni napotja, da ni navskrižnosti, marveč da je jedno in da tako služi stoterim potrebam, kakor da bi bilo posebe napravljeno za vsako teh stoterih potreb. Stavbinski genij Ferstel-jev je „universum“ Dunajskega vseučilišča harmonično spravil pod streho. Zamislil je praktično zdelovanje v velikem slogu italijanske renesanse. To dela notrino poslopja plemenito vzvišeno. Prav prijetno gledalca navdaja že to, ker je po prostoru toliko svetlobe. Široki hodniki, velike stolbe, slavnostne dvorane in učilnice, deveteri dvori — vse je nekako odprto, prosto, ker je svetlo in zračno. In to svojstvo je pač imeti palači, v katero sleherni dan prihajajo tisočine dijakov! In neko nadlogo je genijalni Ferstel še zakril z obilo lučjo, kateri je novo poslopje odprl; videti je namreč več prostora, nego-li ga je v istini, ne more se opaziti, da so bile Ferstleju roke vezane, da je moral zelo varčno gospodariti s prostorom.

Vestibul, v troje predeljeno prostorje, nosi deset velikanov, deset združenih monolitov. Na levo

in pravo odcepljenih je več velikih stolb, ki se lahko merijo z najlepšimi v Genovi in v Rimu, prekrasno umetelniško delo pa so glavne stopnice, na katere pride še poseben kip našega cesarja, ki ga sedaj nadomestuje še kip od sadre (malca). Njemu nasproti postavi se najbrže kip Rudolfa IV., ker zavoljo velikih stroškov ne kaže založnika Dunajskega vseučilišča predočiti potomcom v tisti velikosti in sovršenosti, kakor je bila to Ferstlejeva želja. Nad vestibulom razprostira se velika slavnostna dvorana z galerijo na vitkih stebrih, njej na levo senatna zbornica in rektorjeva pisarnica, na pravo pa manjši slavnostna dvorana, vse po najnovejšem veleukusno opravljene.

Naravnost iz vestibula se gre na dvor z arkadami, ki je 212 črevljev dolg, 150 črevljev širok. Dvor je na štiri vogle, sredi njega je velika ograjena votlina, da pri njej prihaja zrak v spodnje prostore, okolu njega pa se vrstijo dorski, jonski in korintski stebri, drug nad drugim 70 črevljev na visoko, in vstric teh se vijejo krasne arkade z mnogo ornamentno lepoto po stropu. Pod te arkade imajo se prihodnje dni zbirati plošče, kipi in spomeniki slavnih mož.

2. Deželnemu odboru se nalaga, c. k. deželni vladi podati prošnjo, da bi gledala na to, da se število lokalov, v katerih se žganje toči, kolikor možno zniža in da bi se pri dovoljenji novih koncesij, kar mogoče najstrožje ravnalo.

3. Deželnemu odboru se nalaga, da potrebno ukrene, da bi se s pripomočjo c. k. državnih organov, zlasti c. k. žandarmerije, strogo pazilo na to, da se točarne natančno drže policijske ure. Zakonski načrt z devajoč omejitve žganjepitja, kate-rega je izdelal g. Svetec slove:

§. 1. Špirit sam, ali z vodo in esencami pomešan, ljudem za pijačo točiti je prepovedano. Ta prepoved zadeva tako tistega, ki ima od gospodske pravice točiti, kakor tudi vsacega družega, ki bi tako pijačo svoji družini ali drugim dajal. Navadno žganje, ki se kuba iz sadja, tropin, brinjevih ali drugih jagod, ni podvrženo tej prepovedi, in tudi ne likerji. Prepovedano je pa, omenjenemu žganju kadar koli špirta primešavati.

§. 2. Prodajalci špirta morajo svojo prodajo posebej uaznaniti c. k. okrajnemu glavarstvu, tistega kraja, kjer imajo prodajalnico; v Ljubljani pa mestnemu magistratu. To naznanilo naj se vpiše v poseben zapisnik.

§. 3. Kdorkoli kupuje špirit mora se izkazati z dovoljnim listom od svojega župana. V ta list se zapiše ime kupca in njegovo prebivališče ter zakaj in koliko špirta potrebuje. Župan dovoljnega lista ne sme dati nikomur, ki je sumen (§. 1.). Prodajalcem je pa prepovedano, prodati komu špirta, ako nema dovoljnega lista, ali prodati mu ga več, kakor ima v tem listu potrebe zapisane.

Te liste morejo prodajalci spravljati ter jih gospodski, kadar zahteva, pokazati.

§. 4. Prestopniki prepovedij, danih v §. 1., kakor tudi prodajalci špirta, ki te prodaje ne naznanijo, ali špirit prodajajo takim, ki nimajo dovoljnega lista, ali več, kakor je v njem zapisane potrebe, zapadejo globi od 1 do 100 gld. in, kdor bi ne mogel plačati, pa zaporu tako, da je za vsacih 5 gld., jeden dan zavora; za manjšo globo pa primeroma, pa ne manj kot 6 ur. Kdor je bil trikrat kaznovan, izgubi pravico žganje točiti ali špirit prodajati. Krivca zadenejo tudi troški, ki bi nastali, če še sumnjiva pijača kemično preišče.

§. 5. Preiskava in kaznovanje teh prestopkov pristoji c. k. okrajnim glavarstvom, oziroma v Ljubljani mestnemu magistratu, ter se je pri tem ravnati po določbah za politične prestopke izdanih.

Pri glasovanju vsprejmo se vsi predlogi nasvetovani po gospodarskem odseku. (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. oktobra.

Kakor že povedano, snideti se delegaciji 27. t. m. Do tistega časa se morajo vsi deželni zbori zaključiti. Kakor se govori, nameravala je avstrijska delegacija voliti grofa Coroninija predsednikom, ker se hoče dr. Smolka odreči predsedstvu delegacij, baš za tega delj je grof Coronini odložil svoj mandat kot član delegacije, da bi se tako izognil temu dostojanstvu.

Deželni zbor česki je tudi vsprejel resolucijo na vlado, kakor že več drugih, da bi državne in po-

državljene železnice morale plačevati deželne in občinske priklade.

Predvčeraj se je zaključil zgornjeavstrijski deželni zbor. Glavno njegovo delovanje v tem zasedanju je bilo, podvreči kolikor je moč, šolstvo cerkvenemu uplivu. V zadnji seji se je zavrgla prošnja nemškega schulvereina za podporo. To jako jezi nemške liberalce, da je nemška kronovina odrekla podporo društvu, kateremu namen je ponemčevanje.

Vsled jednoglasnega sklepa bukovinskega deželnega zbora odide posebna deputacija pod vodstvom deželnega glavarja na Dunaj, da stori pri vladi potrebne korake za gradjenje lokalnih železnic.

Včeraj in danes je v galicijskem deželnem zboru budgetna debata, potem se bode pa zaključilo letošnje zasedanje. Gospodarski odsek bode nasvetoval deželnemu zboru, da sklene resolucijo na vlado, da bi se država bolj ozirala na zboljšanje obrtnega šolstva v Galiciji.

Ogerski državni zbor je včeraj volil delegate. Jutri bode v ogerskem državnem zboru konec adresne debate. Da bode adresa liberalne stranke vsprejeta, ni treba omenjati. Največ zanimanja sti vzbujali adresi protisemitov, celo ministerski, predsednik se je oglašil proti načelom te stranke. Pa ravno to veliko nasprotovanje protisemitom kaže, da principi te stranke nese prazna stvar. Ko bi to ne imelo nobenega pomena, nikakor bi se ne bili vsi govorniki židovske liberalne stranke tako zaganjali baš v protisemite.

Vnanje države.

Mej bolgarskim knezom in ministerskim predsednikom Karavelovim so navstala nasprotja, ki utegnejo imeti resne posledice.

Navadno vedó nemški listi samo pripovedovati o surovostih, ki se gode mej Slovani. Pa tudi v kulturnej Nemčiji se gode neredi, kakor se kaže pri sedanjih volitvenih agitacijah. Kaki so volilni shodi v Berlinu, smo že jedenkrat povedali. V nedeljo so bili vodje svobodomiselnih stranke v Clafeldu pri Siegenu sklicali volilni shod. Narodni liberalci nabrali so celo druhal, ki je s kričanjem ovirala vsako posvetovanje. Policija je morala poseči vmes in razgnati shod. Pri tem izgredu streljalo se je z revolverji na železniški vlak, s katerim so se odpeljali privrženci svobodomiselnih stranke. Mej izgredekni pa neso bili sami neizobraženci, temveč tudi več ljudij, ki se prištevajo k inteligenci. Ali to ne spominja na volilne shode na Ogerskem? — Brunsviško vprašanje utegne še vznemirjati evropsko politiko, ne le nemško. Začeli so se oglašati tisti, ki imajo več ali manj pravice na brunsviški prestol. Mej temi je tudi vojvoda Chambriški. Za tega se pa utegne potegniti Anglija. Sliši se že, da angleški državnik hočejo porabiti to stvar nasproti Nemčiji. Če tudi morda ni misliti, da bi vojvoda Chambriški prišel na prestol, a s tem bode vendar pritiskali Angleži na Nemčijo pri obravnavi raznih političnih vprašanj.

Izd občinskih volitev v Belgiji ne bode ostal brez vseh posledic. Predvčeraj so bili zaradi tega vsi ministri poklicani h kralju. Zato se že govori o ministerski krizi, kar pa zanikavajo vladni listi. Mnogi mislijo, da ostane sedanje ministerstvo, a da se bode nekoliko preustrojilo. Jabobs in Woeste bi neki izstopila.

Dopisi.

Iz Trsta 22. oktobra. [Izv. dop.] Burnejšega prizora, kakor sinoč, še ni doživelo Tržaško mesto. Na dnevni red je imel priti dopis namestništva, v katerem odreka kompetenco Tržaškemu mestnemu zboru, imenovati, po obstoječih mestnih in državnih postavah, šolskega nadzornika. Ker se je poprej

stopna, a ob enem, da je z njo naši prestolnici poklonil drago, občudovano znamenitost. Knjižnici, je odmerjen prostor v vseučilišči, v ozadji glavnega dvora. Uravnana je uzorno, po večjem tako, kakor velika narodna knjižnica v Parizu in British Museum. Mila svetloba prihaja od gori doli, od steklene strehe se spušča v glavno sobo, pripravljeno za štiri sto čitateljev (soba v Parizu za 500, v Londonu za 304) in založeno s 50 000 zvezki v dveh galerijah za vsekdanjo rabo. Tik te sobe sti dve velikanski dvorani, po devet nadstropij na globoko in po tri nadstropja na visoko; tu so knjige zložene v železnih postavcih, vsi postavci po stoje na železnih hodnikih, ki pa so prozorne od dnevne luči obsevane mreže, tako da za iskajočega slugo ne bode težko delo. dobiti prošeno knjigo, kar je seveda potreba v knjižnici, v kateri se šteje 250.000 zvezkov. Sploh se je vestno gledalo, da se v tem delu stavbe vse olajšave uvedó.

Žal, da Ferstl-ju ni bilo usojeno, videti svoje delo dovršeno, delo, ki mu „aere perennius“ poje hvalo in slavo. On je bil pripravljen, Modricam pripravi še veliko lepše domovje, a opomini, da je treba biti varčnim, bili so mu vedno za petami. Vender pa se ničesar ne pogreša, sleherni se le

posluževala levica mestnega zbora vedno upliva galerije, je bila vsaka jednaka važna obravnava demonstrativna. Sedaj pa je zbrala avstrijska stranka obilo odličnih mladih gospodov, polovico Slovencev, če ne še več, ter je začela pridno obiskovati seje mestnega zbora. Sinoč bila je galerija nenavadno natlačena in že po dnevju se je znalo, da bode šunder. Po prečitanji zapisnika zadnje seje, predstavi župan nova poslanca gg. Liebmana in Živica, Strudhoffa ni bilo. Takoj je navstal peklenski šunder, čulo se je: „ven liberalci“, žvižganje, evviva, živio, pro in contra. To je trajalo celih pet minut. Župan je v jednomer zvonil in komaj je poglelo toliko, da je prečital §. 12. mestnega statuta, v katerem se govori o spraznenji galerij. Po več točkah pride na vrsto dopis namestništva. Ko se je prečital, zori gromovito: dobro! Tako je prav! evviva Avstria! „živio Trst avstrijski!“ in to tako silno, da je preglasilo žvižganje lahončičev. Hrup bil je tolik, da se je na trg čulo, ljudstvo se je počelo zbirati pred magistratom, raz galerijo je vse kričé letelo, kakor iz sršenovega gnezda. Župan je zaman zvonil, in ker je prevedel, da ne opravi ničesar, zaključil sejo, zapusti dvorano z vladnim komisarjem in odide. Mestni svetovalci pa so ostali na mestu in so potem v tajni seji o tej važni točki se posvetovali. Pričakovalo se je, da bode zaključen mestni zbor, kakor je bil v Kopru, pa ničesa se ni nadejati od tega namestnika, kaj tiči za tem, je vsem uganka. Odkar je iz Zadra prijadrala v našo lukó, namreč v lazaret k sv. Jarneju Čozotska bragoca, na kateri je še 9 mož deloma bolnih, je pomorsko oblastvo pomnožilo pazljivost na ladje. Navstal je nekak strah tu vsled te nesreče, lokalni časniki zahtevajo previdnosti, da se ne okuži Trst.

Z Dolenjskega 22. oktobra. [Izv. dop.] Trgatev se nam je letos kaj slabo obnesla, pride-lali smo veliko manj, pa tudi slabšo kapljico od lani. Drugi pridelki še neso tako slabi, kjer ni toča razsajala, posebno pa nam ajda bogat pridelek obeta. Vsaj kruha bode, če družega ne; denarja tako ne bode, kajti kmet v naših krajih svojih pridelkov tako ne more v denar spečati, da bi mu kaj zalegli. Kjer ni komunikacije, tam tudi ni kupca, in kjer kupcev ni, tudi ni trgovine, in kjer ni trgovine, tudi denarja ne more biti. Zato pa tudi kmetije pešajo; dan na dan se kosovi od dobrih zemljišč trgajo, kjer za blago ni denarja dobiti, in če bode to še kaj časa tako trajalo, bodeš, dragi popotnik, če te bode nesreča na Dolenjsko napotila, mesto zalih kmetij in kmetijskih poslopij, katera so nekaj Dolenjsko krasila, videl razvaline in vse polno malih osobenščin; po potih in cestah pa tudi vse polno revežev in nagih prosjakov. Žalostno, a resnično. Uboga Dolenjska! Kaj si vendar ti zakrivila, da te tako pastrkujejo? Ali nesi ti toliko silnih napadov ljutih Turkov imela nad seboj, v katerih si se zvesto branila in odtegnila deželo nenapolnilnemu žrelu? In ali ne daješ tudi ti tako gmotni in krvavi davek, kakor tvoji sestri Gorenjska in Notranjska ter druge dežele, ki se neso nikdar tako prezirale, kakor tebe prezirajo in katerih vsaka ima že svojo železnico ali še po več? Ali tvoj davek ni toliko v skupini vreden, kakor je davek družih dežel? Niti krajarja ti ne odbacnejo zaradi malo-

čudi umetelnosti in obilni krasoti, ki jo je videti v novem vseučilišči Dunajskem.

Tako je torej „Alma mater“ Dunajska dobila zavetišče, ki stoji na vrhu sedanje arhitektonske umetelnosti. Zaslužila si je to darilo avstrijskih narodov že pred mnogimi leti, od 12. dne marca meseca 1365. leta, ko jo je bil vojvoda Rudolf IV. poklical v življenje, pa do današnjega dne je vidno rastla in obilo sadu, obilo časti je po njej dozorelo avstrijski naši domovini. Leto 1848. pregnalo jo je iz domovja stanovitnega in stoprav v 11. dan junija 1870 — mnogo premnogo je ta čas moralo drugače postati v naši Avstriji — odredila se je zemlja, na kateri je letos, ta mesec dograjeno novo vseučilišče. In tukaj bode odslej tudi nekoliko naše slovenske mladine preživelo najslajšo dobo svojega življenja, — želimo jej tistega vseučiliškega življenja, ki še pozne dni daje neprecenjeno zavest dopolnjene dolžnosti. To pa bode le tedaj, ako bode za središče svojega Dunajskega življenja imela vseučilišče, — kar je dandanes toliko laglje, kolikor je razlike mej staro vseučilišo lesenjačo in novo prekrasno vseučiliško stavbo!

Na Dunaji, oktobra meseca 1884.

Vendus.

V učilnice je pot odprta z mnogih strani, iz vestibula in z dvora izpod arkad, na pravo modroslovcem in bogoslovcem, na levo pravnikom. Poleg tega sta tudi zvonaj še dva stranska uhoda s trga pred votivno cerkvijo in s trga posajenega pred mestno palačo. Pot v učilnice je torej zložna, a tudi lepa je. Kamorkoli se v tej palači oziraš, povsodi ti je okus tvoj prijetno iznenadejan. Kolikor je italijanska renesansa imela lepega, to vse je po visokih stropéh, po stolbah in stebriščih uveljavljeno v svetlobelih ornamentih. Učilnice, prodavalnišča imajo temne, z lesom prekrute stropce; od istega temnega lesa so tudi klopi in sedeži. Tembolj torej blesté rumeni svetilniki, ki vise od stropa. Vabilno in praktično je vse urejeno.

Osobito pa gre omenjati prostora, kjer spravljene so dušni zakladi Dunajskega vseučilišča, namreč nove knjižnice. V novi dobi vzgrajajo za vseučiliške knjižnice posebne stavbe, da se jih tako priredi varne proti ognju in tatovom ter do skrajne meje pripravne in svojemu namenu prikladne. Na Dunaji pa je tudi knjižnica uložena v vseučiliško stavbo in jeden glas gre sedaj, da se je duhovitemu Ferstl-ju izšlo, knjižnico tudi v teh okolnostih tako prirediti, da je svojemu namenu popolnem pri-

vrednosti nazaj, in glej, glej! nikdo, nikdo se ne poganja za te tako, kakor se je nekdanj ranjki dr. Lovro Toman poganjal za Gorenjsko. Žali Bog, da ta mož več ne živi, svesti smo si, da ko bi on še živel, gotovo bi se bili naši vojščaki že o času bosenske okupacije po dolenjske železnici vozili. Reklo se bode, da pišem prehiberbolčno, da so bile takrat vse druge razmere, nego so danes, kar vse rad pustim veljati. Ali toliko in toliko let je že preteklo, mi trpimo in trpimo, drugod bo že skoro železnica do vsacega zelnika, pri nas pa veliko milij pogreša to dobroto. Ni čuda, da se nas pozabljenih poprijemlje britkost in obupnost, kajti pri nas je že prodrlo v vse kroge preverjenje — katero naj bi naši zastopniki na merodajnem mestu s prepričevalno besedo dokazali, in to je: Dolenjske železno cesto ali pa beraško palico!

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) pomilostil je g. dra. Gregorec-a, urednika „Slov. Gospodarja“. V sled tega Najvišjega milostnega čina, ki bode veselje vzbujal pri vseh narodnjakih, odpustena mu je kaznen zapor, v katero je bil obsojen pri okrožni sodnici v Celji.

— (Benjamin v škripcih.) Očaka Jakoba najmlajši sin skuša se v včerajšnjem listu z zvijačo izviti iz skopca, v katerega smo ga že večkrat ujeli, a vsekdar izpustili. Ker je pa naš vihar, kateremu smo previdno nadeli ime „vrtinec“, prikupil do vrhunca, smo opozorili čitatelje v svojem „Pozoru“ na svoj ne ravno predober prevod, ki je bil pa vender tako dober, da ga je od besede do besede ponatisnil Benjamin. Mi nismo trdili, da je „vihar v Kataniji“ naš duševni kapital, temveč izjavili smo, da smo ga posneli po nemških listih, in sicer Dunajskih. Na vsak način pa je naša prestava naš kapital, ne izimši ni one o vestfalske udovi, ki ni marala zaljubljenega mladiča, dokler je naposled ni primorala nevihta, torej tudi nekak vihar, in pri kateri smo mej prosti prevod utaknili prislovico „v sili hudič muhe je“. Tudi to notico je Benjamin do pičice ponatisnil in niti na navedeno prislovico ni pozabil. Kako to, da mi in Benjamin ne ravno predobro, a vsekakor jednako prevajamo razne vesti? Od kod to čudovito soglasje pri sicer tako nasprotnih glasilih? Vsaj ne bode trdil, da smo mi od njega prepisali, ki je dotično notico par dni pozneje prinesel? Krivdo priznati je res sitno, a še bolj neukretno je, če kdo „uzma“, potem pa v svoji nehvaležnosti zabavlja, da prevod ni bil baš predober. Upamo, da bode naš „vrtinec“ Benjaminu ostal v spominu.

— (Vlak povozil) je včeraj ob 1/2 12 uri po noči, Antona Mekino, 42 letnega železniškega stražnika, očeta šestero nepreskrbljenih otrok, pri stražnici južne železnice št. 640 na cesti proti Šiški. Uzrok je nepazljivost. Mekina bil je zaprl ograjo na desni strani in ko je tovorni vlak iz Trsta bil že skoro tik njega, skočil je na levo stran, da bi ograjo tudi na levi strani zaprl. A v skoku zgrabi ga vlak in vleče kakih dvajset metrov proti južni železnici kolodvoru, po tiru naprej. Mekina je bil teško ranjen na glavi in prsi so bile zdrobljene. Prenesli so ga v stražnico, kjer je čez par trenutkov umrl. To je že drugi slučaj, da je pri tej stražnici plačal stražnik svojo službo z življenjem.

— (Veliko tatvino) izvršili so zadnje dni neznani tatovi v Kamniku. Vlomili so v magacin g. Valentina Pavlič-a in pokrali za več sto goldinarjev raznih stvari, več daljnogledov, krtač, rokovic, listnic, glavnikov, pip, itd.

— (Tatvini.) V Vhpolji poleg Moravč ukradl je neznan tat posestniku Jakob-u Klopčič-u iz spalne sobe srebrno žepno uro z verižico vredno 20 gld. — Šivilji Mariji Pongrac v Truberskih ulicah št. 1, bilo je ukradenih 16 gld. denarja, dva zastavna lista in dva riskonta.

— (Novo pevsko društvo) ustanovilo se je, kakor poroča „Edinost“, zadnje dni pri sv. Ivanu. Ima okoli 40 pevcev. Pravila so se že sestavila in skoro predlože namestništvu v potrjenje.

Razne vesti.

* (Požar v Moskvi.) Iz natančnih poročil o tem požaru, o katerem smo že brzojavno potom poročali, uzvidimo, da je, ko je ogenj tri četrt na pet popoldne navstal, proti polu šestih stalo nemško gledališče že v ognji. Kljub zadnji pomoči je bilo ob 9. uri zgubljeno. Požar udušili so še le

20. t. m. V ti ulici je bilo 300 elegantnih magacinov z najfinjšim blagom, izmed katerih jih je 74 popolnoma pogorelo. Vsota, za katero so lastniki zavarovani, znaša 4.200.000 rubljev; škoda se pa ceni na 10 milijonov rubljev. Samo gledišni vodja Peradies ima 80.000 rubljev škode. Da ne izgube igralci svojega kruha, se je pogodil z lastnikom Mošninovega gledišča in bo v tem nadaljeval svoje predstave. Oblastnije, z generalguvernerjem knezom Dolgorukim in z višjim policijskim mojstrom generalom Kozlovim na čelu, konzuli, kakor najodličnejši zastopniki nemških in ruskih krogov so mu obljubili svojo pomoč.

* (Moderni uspeh pridige.) Stara gospa (postarnemu župniku roko poljubljajoč): „Gospod župnik, kako se zmim veselim nedelje, v katero Vi pridigujete.“ Župnik: „Ali Vam dopadajo tako moje pridige, draga gospa?“ Gospa: „Ne zato, marveč ob teh nedeljah vsaj dobi tudi jedna izmed nas v cerkvi kak prijeten prostorček.“

Zavarovalne vesti.

„AZIENDA“, avstro-francosko zavarovalno društvo proti elementarnim in slučajnim nezgodam. Računsko poročilo, ki se je predložilo 29. junija t. l. prvemu obnemu zboru tega društva, tiče se dobe od 1. junija 1882 do 31. decembra 1883.

Po tem so znašali dohodki premij v oddelku za zavarovanje proti ognju z uračunjenimi pristojbinami 3.765.886 gld. 4 kr. K temu prihodkom tega oddelka se prišteje še od „Aziende Assicuratrice“ začetkom poslovnega leta prevzeta premijna rezerva 414.482 gld. 44 kr. in rezerva za škodo 341.854 gld. 7 kr., tako da znašajo skupni dohodki 4.522.222 gld. 55 kr. Stroški pa znašajo: za povratno zavarovanje 883.090 gld. 97 kr., za provizije in agentne stroške 436.299 gld. 86 kr., plačana odškodovanja 1.333.712 gld. 60 kr. (46 odstotkov premijnih dohodkov) in premijna rezerva za l. 1884 615.131 gld. 69 kr. (33 1/2 odstotkov premijnih dohodkov l. 1883), kakor tudi rezerva za škodo 255.646 gld. 15 kr., vkupe 4.048.313 gld. 48 kr., tedaj znaša čisti dobiček 473.909 gld. 7 kr. Ta ugodni uspeh oddelka za ogenj se pomanjša vsled precejšnje izgube oddelka za zavarovanje proti toči, ki je prešlo leto bilo v obče jako neugodno. Na 927.592 gld. 59 kr. dohodkov prišlo je 1.051.076 gld. 68 kr. stroškov, tedaj je bilo 123.484 gld. 9 kr. izgube. — Oddelak za zavarovanje prevoznice imel je dobička 71.450 gld. 99 kr., pri 365.476 gld. 96 kr. dohodkov. Ves dobiček v tej dobi s prištejim dohodkom fondov 85.175 gld. znašal je 328.414 gld. 38 kr., od katerega se mora odšteti 120.937 gld. 21 kr. vseh ustanovnih stroškov in 6642 gld. 12 kr. neizterljivih terjatev. Od ostanka 201.477 gld. 17 kr. se je po odstetvi statutnih postavkov za rezervo in tanieme znesek 127.680 gld. razdelil za 7% dividende in 19.505 gld. 40 kr. se je pa na nov račun zapisalo.

Zastop. AZIENDE pri gosp. Josip Prosenec v Ljubljani, Slonove ulice št. 52. (674)

Javna zahvala.

Za osnovo prostovoljne požarne brambe v Trebnjem blagovolili so darovati še naslednji p. n. gospodje in zavodi: Knez Ernest Windischgrätz, c. kr. polkovnik, državni poslanec itd., 30 gld.; g. Luka Svetec, deželni poslanec in c. kr. notar v Litiji, 5 gld.; g. Fran Schweiger, župnik v Radovici, 3 gld.; g. Anton Hočevar, župnik v St. Lorenci, 2 gld.; g. Kastelic, stotnik v pokoji, 1 gld.; g. Karol Gresel, c. kr. vojaški uradnik v Banjaluki, 5 gld.; g. dr. Fran Papež, odvetnik in deželni poslanec v Ljubljani, 5 gld.; Graško vzajemno zavarovalno društvo 30 gld.; zavarovalnica Peštanska „Fonciere“ 10 gld.

Za te blagovoljne in visokodušne darove izrekam vsem p. n. blagodušnim darovalcem v imenu celega društva najtoplejšo zahvalo.

Trebnje, dne 21. oktobra 1884.

Janko Ruprecht,
načelnik.

Javna zahvala.

Podpisano županstvo izreka svojo najtoplejšo zahvalo brzo na pomoč došlim Radmirčanom, kakor tudi vrlim Gorajgradski in Rečiški požarni brambi, ki so dne 13. okt. t. l. tako marljivo in požrtvovalno delovali in gasili, da se tikoma pogorišča s slamo in škodljivimi krite hiše neso unele. Brez te hrabre pomoči bi bil ves spodnji trg žrtev ljubelega plamena.

Županstvo Ljubno na Štajerskem,

dne 21. oktobra 1884.

Jožef Ermenc,
župan.

Anton Krolnik,
obč. svetovalec.

Jožef Valte,
obč. svetovalec.

Tuji:

dne 22. oktobra.

Pri Mazon: Colade iz Belgije. — Mayer iz Beča. — Stjepušin iz Zagreba. — Feuerschnig iz Celovca. — Martinkovič iz Rakeka. — Jagodic iz Brežic.

Pri Malič: Kräger iz Berolina. — Gruber, Šifler, Stobač iz Dunaja.

Pri avstrijskem cesarji: Sohorsch z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
22. okt.	7. zjutraj	740-62 mm.	+ 4.0°C	sl. vzh.	megla	0.00 mm.
	2. pop.	739-74 mm.	+ 10.6°C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	739-04 mm.	+ 7.8°C	sl. svz.	obl.	

Srednja temperatura + 7.5°, za 2.8° pod normalom.

Dunajska borza

dne 23. oktobra t. l.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	80 gld. 95 kr.
Srebrna renta	82 „ 10 „
Zlata renta	103 „ 15 „

5% marcna renta	96 gld. — kr.
Akcije narodne banke	861 „ — „
Kreditne akcije	288 „ 90 „
London	122 „ — „
Srebro	— „ — „
Napol.	9 „ 69 „
U. kr. cekiai.	5 „ 78 „
Nemške marke	59 „ 85 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 124 „ 50 „
Državne srečke iz l. 1864.	100 gld. 173 „ — „
4% avstr. zlata renta davka prosta	103 „ 15 „
Ogrska zlata renta 6%	123 „ 05 „
„ „	93 „ 40 „
„ papirna renta 5%	88 „ 80 „
5% štajerske zemljišč. od. ez. oblig.	104 „ 50 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 115 „ 25 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	121 „ 30 „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	109 „ 50 „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105 „ 25 „
Kreditne srečke	100 gld. 178 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ 50 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 105 „ 75 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	215 „ 75 „

Dva mizarska učenca

najraje z dežele, se takoj sprejmeta pri nekem tukajšnjem mizarji. — Kje? pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (635—3)

Prijazna mesečna sobica

s prostim vhomom se po ceni odda s 1. novembrom v hiši št. 14, v II. nadstropji, v Poljskih ulicah, nasproti novejši šoli. Več se izve ravno tam. (670—2)

Št. 16.596.

(660—2)

Prodaja vrta.

V četrtek dne 30. oktobra 1884 popoldne ob 10 uri bo mestna občina Ljubljanska svoj ob Tržaški cesti pod c. kr. tovarno za tobak ležeči ograjeni, sedaj za drevesnico rabljeni vrt, ki meri 613 □ sežnje, na lici mesta prodala potom očitne ustne dražbe.

K tej prodaji vabijo se kupci z dostavkom, da morejo kupne pogoje že poprej ob uradnih urah pregledati pri podpisnem magistratu.

Mestni magistrat v Ljubljani,

v 15. dan oktobra 1884.

Župan: Grasselli.

Mejnarodna linija.

Iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvovrzdni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vsprejemajo blago in potnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo.

V NOVI-JORK. — Odhod iz TRSTA.

Parnik „East Anglia“, 3400 ton, okoli 28. oktobra.
„ „Teutonia“, 3200 „ — — — — —
„ „Germania“, 4200 „ — — — — —

Kajuta za potnike 200 gold. — Vmesni krov 60 gold.

Potniki naj se obrnejo na (611—18)

J. TERKULE,

generalnega pasažnega agenta,

Via dell' Arsenal Nr. 13, Teatro Comunale, v Trstu.

Zaradi vožnje blaga obrne naj se na Emiliano d' Ant. Poglayen, generalnega agenta v Trstu.

V „NARODNI TISKARNI“

v Ljubljani

so izšle in se dobivajo sledeče knjige:

NOV.

Roman. Spisal Turgenjev, poslovenil M. Mäoverh. — Ml. 8°, 32 pol. Cena 70 kr., po pošti 80 kr.

Junak našega časa.

Roman. Spisal M. Lermontov, poslovenil J. P. — Ml. 8°, 264 strani. Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Dubroviski.

Povest. Spisal A. S. Puškin, poslovenil J. P. — Ml. 8°, 122 strani. Cena 25 kr., po pošti 30 kr.

Za znižano ceno

se morejo še dobiti sledeče

slovenske lepoznavske knjige:

I. zvezek, ki obsega: Stenografija, spisal dr. Ribič. — Životopisje, spisal Rajč Bož. — Prešeren, Prešeren ali Preširen, spisal Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, spisal J. Jurčič. — N. Machiavelli, spisal dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, spisal dr. Celestin. — Trstovo z grozdom na Ruskem, spisal dr. J. Vošnjak. — Čegava bode, novelica, spisal J. Ogrinec. Velja . . . 15 kr.

II. zvezek, ki obsega: Erazem Tatenbah, izvirna povest, spisal J. Jurčič. Velja . . . 25 kr.

V. zvezek, ki obsega: Meta Holdenis, roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik. Velja . . . 25 kr.

VI. zvezek, ki obsega: Kazen, novela, francoski spisal H. Revère, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki, francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik. Velja . . . 15 kr.

Za vse 4 zvezke naj se priloži še 15 kr. poštnine, za posamezne zvezke pa 5 kr.

Lesnina in tisk „Narodne Tiskarne“.